

GUDSTJENESTE MED DÅP OG NATTVERD

Maria budskapsdag

Fjellhamar kirke 25. mars 2012

Lukas 1,46-55

PREKEN

1. DEN STØRSTE BESKJEDEN

Vet dere hva jeg tror er den største beskjeden vi kan få? Som er mer skjellsettende enn noe annet, som kan snu opp ned på alt, som kan oppleves som alt fra katastrofe og skandale til enorm glede? Det er vi menn som får den beskjeden fra kvinner. Nei, jeg tenker ikke på: «Du forstår meg ikke!» eller «Vi må snakke mer sammen!». Jeg tenker på beskjeden: «Jeg tror jeg er gravid.»

Jeg har fått den beskjeden tre ganger. Første gang var det planlagt men det gikk en del tid før beskjeden endelig kom. Andre gang var også planlagt, men vi rakk knapt å tenne på tanken før det var gjort og beskjeden kom. Den kommende irriterende fort, syntes jeg. Tredje gang var ikke planlagt og dermed litt lyn fra klar himmel opplevelse. Men egentlig den mest gledelige. En overraskelse, en ekstra gave.

Å få beskjed om at man skal bli pappa og mamma, kan være katastrofe eller skandale. Men heldigvis er det for de aller fleste en fantastisk og ønsket beskjed å få. Nå har jeg ikke spurt dere dåpsforeldre om det, men jeg gjetter på at det var sånn for dere. Noen har ventet utrolig lenge før beskjeden endelig kom, noen fikk den aldri heller og ble barnløse eller løste det med adopsjon.

2. MARIAS STORE BESKJED

Men for dagens hovedperson, Maria, var det tvert i mot. Det var ikke i hennes tanker at hun skulle bli gravid nå. Hun var kun lovet bort til Josef og 14 år gammel. Hun var under sin fars varetekt og beskyttelse frem til bryllupet hvor Josef skulle overta. Så får hun englebesøk som forteller at hun har funnet nåde hos Gud og skal bli mor til Guds Sønn, Jesus. Marias undring over hvordan det kan skje siden hun har aldri vært sammen med en mann, blir besvart med at Gud selv, ved Den hellige ånd, skal komme over henne. Derfor skal barnet være hellig og kalles Guds Sønn. Marias svar til engelen er vel det mest kjente Maria sa: «Se, jeg er Herrens tjenestekvinne. La det skje med meg som du har sagt.»

Engelen hadde også fortalt henne at hennes gamle slektning Elisabeth, som ingen trodde kom til å bli mor, nå var gravid. Dit skynder Maria seg avgårde noen dager senere. En 3-4 dagers fottur. Maria må ha vært helt skjelve av den beskjeden hun har fått. Gravid uten manns medvirkning? Men av Gud og barnet er Guds Sønn og en konge? Er hun blitt helt sprø? Er hun helt forvirra og forskrudd og har dette virkelig hendt? Månen til røverhistorie skal man lete lenge etter. Og ikke minst – vil Josef og familien hennes tro på henne? Hvis Josef ikke tror på henne, som ikke ville være så rart, så vil han jo bryte forlovelsen. Og da får faren hennes en skandale i hendene. En ung ugift datter med et barn hun påstår er Guds Sønn, en løssluppen kvinne som Josef ikke vil ha. Hvordan i all verden skal faren da få giftet henne bort til noen som helst? Han må i skam ta seg av henne og løsningen selv.

Jeg ser for meg at disse urolige tankene må ha kvernet rundt i Marias hode på vandring til Elisabeth. Jeg ser for meg at hun ikke har fortalt om englebesøket og graviditeten til noen enda, og går og bærer på denne beskjedne alene. Katastrofe, skandale eller glede? Hva er Marias reaksjon? Den kommer i møtet med den gamle gravide slektningen Elisabeth. Elisabeth blir fylt av Den hellige ånd og lovpriser barnet Maria skal bli mor til som Guds Sønn, og bekrefter at det Herren har sagt henne skal gå i oppfyllelse. Da sa Maria:

3. BIBELTEKSTEN

Lukas 1,46-55:

46 Da sa Maria: «Min sjel opphøyer Herren, 47 og min ånd fryder seg i Gud, min frelser. 48 For han har sett til sin tjenestekvinne i hennes fattigdom. Og se, fra nå av skal alle slekter prise meg salig, 49 for store ting har han gjort mot meg, han, den mektige; hellig er hans navn. 50 Fra slekt til slekt varer hans miskunn over dem som frykter ham. 51 Han gjorde storverk med sin sterke arm; han spredte dem som bar hovmodstanker i hjertet. 52 Han støtte herskere ned fra tronen og løftet opp de lave. 53 Han mettet de sultne med gode gaver, men sendte de rike tomhendte fra seg. 54 Han tok seg av Israel, sin tjener, og husket på sin miskunn 55 slik han lovet våre fedre, Abraham og hans ætt, til evig tid.»

4. Å VÆRE SETT ELLER OVERSETT

Maria lovpriser Gud og fryder seg i sin ånd fordi Gud har sett henne. Gud som ser er et navn som en annen kvinne mange hundre år tidligere har gitt Gud. Det er Hagar, Saras trellkvinne. Sara og Abraham er ferd med å bli gamle og barnet Gud har lovet dem som skal føre slekten videre utelir. Da vil Sara hjelpe til og ber Abraham gå inn til hennes trellkvinne, Hagar, for at Sara ved henne kan gi Abraham et barn. Så skjer og Hagar blir gravid. Da begynner hun å se ned på sin matmor og det sårer Sara voldsomt. Sara er hard med henne, så hard at Hagar rømmer alene ut i ødemarken. En farlig og håpløs situasjon for en gravid kvinne, slave og innvandrer. Der møter Gud henne, sier det skal gå bra med barnet, og ber henne vende hjem til Sara. Og da står det: Da satte hun dette navnet på Herren som hadde talt til henne: Du er en Gud som ser meg. For hun sa: Har jeg her virkelig sett ham som ser meg?

Den samme opplevelsen er det Maria nå sitter med. Å være sett av Gud. Den opplevelsen gjør at hun tør tro, og tør gå videre med de store ting Gud har gjort mot henne og vil bruke henne til. Tross risikoen for å bli et skammens barn, en horestemplet kvinne som mister sin kjære Josef og gir hennes foreldre en livslang sorg og skam. Sett av Gud så faller Maria til ro med sin vei videre – selv om den på ingen måte ble lett.

Å føle seg sett eller ikke er et hav av forskjell. Jeg kan kjenne at livet er krevende, at jeg har mye å styre med, gjerne vanskelige ting, og jeg er sliten. Hvor godt gjør det ikke om kona mi, eller en god venn, ser meg. Ikke nødvendigvis hjelper meg for det er ikke alltid mulig. Men ser meg så jeg opplever at noen vet om meg, bryr seg og vet at jeg har krevende ting på meg. Når jeg kjenner meg sett så er det så mye lettere å ta tak på ny. Å være sett eller oversett er to utrolige forskjellige livsopplevelser. Å være eller ikke å være. Er man sett så eksisterer man, er man oversett så eksisterer man ikke.

Marias lovsang er en beskrivelse av både hvordan hun har opplevd at Gud har sett henne og hvem Gud er. At hun, en enkel fattig ung kvinne fra utkantstrøk, et gudsord fra landet, er sett av himmelens Gud. Og utvalgt til å gjøre store ting for han. Hun lovpriser Gud for det hun opplever og som bibelen så mange ganger forteller om hvordan Gud er. Han løfter opp de lave, han metter de sultne, tar seg av sitt folk og viser miskunn mot dem som frykter han. Gud så henne, lille, enkle og ubetydelig Maria og vil bruke henne.

5. GUDS NÅDE OG GUDS KALL

Maria fikk høre at hun har funnet nåde hos Gud, og at Gud vil bruke henne i sin tjeneste. Hør, kjære deg. Du har også funnet nåde hos Gud. Hele gudstjenesten vil fortelle oss det. Det første vi blir møtt med er: ”Kjære menighet, nåde være med deg og fred fra Gud vår far.” Det siste før vi går ut er velsignelsen: ”Herren velsigne deg og bevare deg, Herren la sitt ansikt lyse over deg og være deg nådig...” Dåpsbarna har blitt badet i Guds nåde, og funnet nåde hos Gud for sitt liv. I nattverden kan du få møte en nådig Gud.

Nåden rommer også et kall. Alle som finner nåde hos Gud kaller Gud til tjeneste. Det kan vi gjøre på mange forskjellige måter, men i dag kan vi samle det i å være en som ser. Som ser mennesker rundt seg for da eksisterer de. Å fri mennesker fra å være oversett. Som ser uretten og ikke vil lukke øynene og tie eller la være å hjelpe de lave og de sultne. Den som får oppleve å finne nåde hos Gud, den som tar i mot nåden fra Gud, han kalles av denne nådens Gud til å være hans øyne og ører, hender og føtter. Som ser og hører de lave og sultne. Som bruker hender og føtter for å hjelpe. For Gud som ser Maria og deg og meg han ser mer enn noe annet til de svake. Han sprer de med hovmodstanker, Han støter hersker ned og løfter opp de lave. Han metter de sultne og sender de rike tomhendte fra seg. Dette har vi mange gode muligheter til å gjøre noe med. Vi som har fått så mye og er så rikt velsignet i dette landet. Fasteaksjonen til KN på tirsdag er en god måte. Hvor vi med våre hender og føtter kan vise at vi bryr oss. Og vil være Herrens tjenere med våre liv.

6. MARIAS OG VÅR LOVSANG

Maria får beskjed om at hun er gravid uten manns medvirkning. Barnet hun bærer er Guds Sønn. Med fare for å ødelegge hele sin fremtid er Marias reaksjon en lovsang – Marias lovsang. Magnificat på latin. Magnificat på engelsk betyr storslått. Marias lovsang er en storslått lovprisning av sin Gud. Av Gud som hun har funnet nåde hos. Av Gud som ser henne, en enkel fattig kvinne. Av Gud som kaller henne og vil bruke henne til store ting i sin tjeneste. Hva er vår reaksjon på livet? Hva er vår reaksjon på ordet om Guds Sønn, Jesus? La oss som Maria prise Gud med våre ord og med vårt liv. For at vi også har funnet nåde hos Gud, den mektige og hellige. For at Gud ser hver og en av oss enkle små mennesker. For at vi kan få være hans tjenere. Han er verdt all vår lovsang. Han er verdt å tjene med ord og gjerning. Hans nåde er det beste vi kan legge vårt liv i.